

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 232/08-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. júla 2008 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. I. H., S. H., M. H., všetci bytom B., a MUDr. K. Š., B., zastúpených advokátom Mgr. P. T., B., vo veci namietaného porušenia ich základného vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 18 C 145/05 z 28. februára 2006 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Co 158/06 z 18. septembra 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. I. H., S. H., M. H. a MUDr. K. Š. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola faxom 29. apríla 2008 a poštou 2. mája 2008 doručená sťažnosť MUDr. I. H., S. H., M. H. a MUDr. K. Š. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 18 C 145/05 z 28. februára 2006 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 158/06 z 18. septembra 2007.

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli:

„Na základe zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku Ing. E. H. a MUDr. K. Š. ako podielové spoluvlastnícky reštituovali majetok svojich právnych predchodcov pozostávajúci z obytného domu s dvomi bytmi obývanými nájomníkmi a príslušného pozemku nachádzajúcich sa na ... v B.

Ing. E. H. a MUDr. K. Š. písomnou výpoveďou ukončili nájomný vzťah s vtedajšími nájomníkmi (E. P., H. P., PhDr. R. S., MUDr. K. S.) z dôvodu uvedeného v ustanovení § 711 ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka...

V nadväznosti na to sa podaním zo dňa 06. 06. 1992 domáhali privolenia súdu k výpovedi z nájmu bytu v súlade s citovaným ustanovením.

Obvodný súd Bratislava I. návrhu vyhovel rozsudkom zo dňa 27. 05. 1993, č. k 7 C 172/92 , pričom Mestský súd v Bratislave svojim rozsudkom zo dňa 16. 12. 1993, č. k. 8 Co 283/93 rozsudok Obvodného súdu Bratislava I. v napadnutej časti vo veci samej potvrdil tak, že odporcovia (vtedajší nájomníci) sú povinní sa z bytov vysťahovať do 15-tich dní potom, ako im budú zabezpečené navrhovateľkami alebo príslušnou obcou zásadne rovnocenné náhradné byty. (...)

Ing. E. H. a MUDr. K. Š. sa návrhom na začatie konania podaným na Okresný súd Bratislava I. domáhali voči MUDr. K. S., jednej z dovtedajších nájomcov, zaplatacia 70.000,- Sk z titulu bezdôvodného obohatenia za užívanie bytu na ... v B. (...)

Okresný súd Bratislava I. rozsudkom zo dňa 28. 02. 2006, č. k. 18 C 145/05 návrh na začatie konania zamietol.

Proti tomuto rozsudku podali Ing. E. H. a MUDr. K. Š. v zákonom stanovenej lehote odvolanie...

Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 18. 09. 2007, č. k. 8 Co 158/06 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil...

Ing. E. H. dňa 23. 02. 2008 zomrela. Dedičské konanie doposiaľ nie je právoplatne skončené. Ako sťažovatelia namiesto Ing. E. H. vystupujú v tomto konaní jej zákonní dedičia (Ing. I. H.-manžel, S. H.-dcéra...)

Sťažovatelia sa žalobou domáhali ochrany svojho vlastníckeho práva v konaní, v ktorom žiadali, aby súd uložil dovtedajšiemu nájomcovi povinnosť zaplatiť im odplatu za užívanie bytu obvyklú v danom mieste a čase. Všeobecné súdy odopreli poskytnúť ochranu ich vlastníckemu právu z dôvodu spočívajúceho v potrebe poskytnúť ochranu právu bývania dovtedajšieho nájomcu a z dôvodu nemožnosti jednostranného zvyšovania platieb za užívanie bytu. Účinky takejto interpretácie a aplikácie zákona všeobecnými súdmi obmedzili právo sťažovateľov podľa článku 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľov podľa článku 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Na základe uvedeného sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie ich základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj porušenie ich práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom okresného súdu sp. zn. 18 C 145/05 z 28. februára 2006 a rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 Co 158/06 z 18. septembra 2007, aby uvedené rozsudky okresného súdu a krajského súdu zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie a aby im priznal náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanovených zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam alebo slobodám je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy subsidiárna, lebo je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Sťažovatelia na ústavnom súde namietali, že rozhodnutiami okresného súdu a krajského súdu, ktorými bola zamietnutá ich žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia, bolo porušené ich základné právo zaručené v čl. 20 ods. 1 ústavy a právo zaručené v čl. 1 dodatkového protokolu.

Vychádzajúc z uvedeného princípu subsidiarity ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti teda skúmal, či má právomoc konať o sťažnosti sťažovateľov, a dospel k záveru, že ochranu vlastníckemu právu pred jeho ohrozením alebo porušením zásadne poskytujú všeobecné súdy, a nie ústavný súd.

Základné právo vlastníť majetok (zahŕňajúce právo na ochranu vlastníctva) zaručené v druhom oddiele druhej hlavy ústavy, ako aj v kvalifikovaných medzinárodných zmluvách, ktorých predmetom je ochrana ľudských práv (vrátane čl. 1 dodatkového protokolu), podrobne špecifikujú, čo sa týka obsahu a podmienok uplatnenia, resp. zabezpečenia, korešpondujúce „vykonávacie zákony“, pričom domáhať sa ochrany vlastníckeho práva možno v medziach týchto osobitných zákonov (čl. 46 ods. 1 a 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Ochranu základnému právu vlastníť majetok preto poskytujú predovšetkým všeobecné súdy (čl. 142 ods. 1 ústavy) prípadne iné orgány právnej ochrany v zmysle uvedenej osobitnej zákonnej úpravy.

Podľa čl. 142 ods. 1 prvej vety ústavy súdy rozhodujú o občianskoprávných a trestných veciach.

V súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. IV. ÚS 116/05, III. ÚS 218/07) ústavný súd poznamenáva, že absencia porušenia ústavnoprávných princípov vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľa hmotnoprávneho charakteru podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Ústavný súd zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosné princípy vyplývajúce z čl. 46 až 48 ústavy (napr. II. ÚS 78/05). V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (II. ÚS 71/07). Rozhodovanie o základnom práve podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (i čl. 1 dodatkového protokolu) všeobecným súdom a nevyhovenie návrhu nemožno chápať ako poškodenie označených základných práv sťažovateľov podľa ústavy a dodatkového protokolu.

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti a namietaného porušenia práv sťažovateľov ústavný súd preto konštatuje, že nie je oprávnený konať a rozhodovať v tejto veci, pretože o nej konali a rozhodli všeobecné súdy. Navyše z odôvodnenia sťažnosti, ale najmä z jej petitu, ktorým je ústavný súd podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný, nevyplýva námietka sťažovateľov, že všeobecný súd súčasne porušil aj niektoré z ich základných práv vyplývajúcich z čl. 46 až 50 ústavy.

Preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľov odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ostatnými nárokmi sťažovateľov nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júla 2008